

no sempre distingits, però de sentit generalment més o menys favorable: «sens loqüència bona, pauc profeca sabers: / a sàvia persona cové dits de plasers; / no-y à bella raysó c'om no pusque afollar, / fayt tan dret ne tan bo, leu, ab mal recomptar; / loqüència mellura --- / los savís dits natura pot leu dissimular / no loqüència pura, qui bé la sap guardar», Guillem de Cervera (238/264a, 240a, 242c); també en Arnau de Vilanova; «Són la illa de Mallorca / --- / Mestre Per' Marc, framenor, / —bell parlar ab gran loqüença— / la gent gita de error / parlant-los ab gran sciença, / entre .ls scients molt m'agença», Turmeda (*C. de la Div.*, 60a, *NCL.*, 119.3).

També és troba aviat, en la forma *eloqüència*, després generalitzada: «No és axí dels hòmens, lo parlar e rallar dels quals és abominable a Déu, e desplaçant --- e fort dampnós a molts: la major part d'ells és bèstia de prat, e cascú cuyda ésser altre Salomó en saviesa, e altre Tulli en loqüència», BMetge (*Somni* iv, Riq., 362.16); «Jhesuchrist --- nos darà sobiran goig ensenyant-nos la sua excel·lència, parlant-nos ab la sua sobralça *eloqüència*, revelant a nós amicitia ---», Eiximenis (*Dones*, § 389, f° 263v1; *EntreDL* i, 204.7); l'allusió a Ciceró, és clar, hi és pertot: «la *eloqüència* de Tuli», JnEsteve (*Li. Eleg.*, 1-7-e); «*eloqüència*: eloquentia, elegantia», Busa-N. 1507 (c-III-2). *Eloqüent* (Busa-N.): «*eloqüent*: eloquens, elegans» (ib.); «en tota la pagania no s'i trobava home de tanta sapiència ni *eloqüència*», JoMartorell (*Ag.* II, 110), i cita en el *DBal.*, de la trad. cat. del *Breviari d'Amor*.

Elocució (i sembla, també, *locució*), c. 1390, en el *Torcimany* d'Aversó (I, 238, 241; II, 433); *locució* també en Albertà de Bretanya (S. XIV) (*AlcM*), en el S. XV (*DAG.*), en Lacav. etc. *Locutori* [Belv. 1805]; «dins de l'àtrio, al costat del portal de la iglésia, són los *locutoris* y el torn», B. de Maldà (*Excursions*, p. 38), + *Locutor* (usual des de c. 1930).

Allució [Belv. 1803], derivat de *adloqui* 'parlar a (algú)'. *Circumlocució* [Lacav.] o *circumloqui* [Belv. 1803].

Colloqui [1377, i sovint fi S. XIV i XV, *DAG.*; *DTO.* 1647 etc.], pres del ll. *colloquium* id., derivat de *colloqui* 'conversar', 'conferenciar (amb algú)'; es va usar bastant, sobretot en terra vigatana, una variant familiar *collotge*, afavorida per Verdaguer (però que no prosperà gaire en la llengua literària). Cant III de l'*Atl.* (sumari, ja en l'original de 1877): «Los Atlants s'aplegan dins lo temple de Neptú; rahonament del primer Cap-de-colla --- demana als qui arriban de llunyes terres, quines noves duhen al *collotge* ---»; «--- / de prompte, a un terratrèmol, que 's juny ab la tempesta, / l'ídol s'ensorra en grífol d'aygua llotosa y sanc / --- / mes ells, sens despitat, estrenyen lo *collotge*, / y brètols, escateixen si fer-hi res los cal: / si alsar, a pes de brassos, de terra 'l déu ferotge, / o enfonzar-lo, de traure'l, pus —creuhen— no s'ho val» (III, 30a).

El *DAG.* el localitza a Vic i Centelles; manca en *Damen.*, però AMAlcover sembla usar-lo en el sentit de 'lloc de conversa' o 'conciliàbul' i el mall. Tomàs Aguiló va usar *collogi* per a 'conversa'. És evident que

es tracta d'una alteració no gaire respectable, que l'*AlcM* atribueix —si l'encerto l'endevinó— a influència de *relotge*, amb el qual evidentment no hi ha cap relació, o de *elogi*, força allunyat també en tots dos sentits. El caràcter levític de les dues comarques on apareix, acaba de convèncer que es tracta d'una bàrbara confusió sagristanesca o seminarista amb *eucolegi* 'repertori d'oracions'. Un derivat *collotgera* d'una variant *collotge* (*kullōge*) s'usaria per a 'dona d'enraonies, tafanera' en el Baix Empordà.

Colloquial [*DFa.*], encertada adaptació del bon derivat anglès *colloquial* (més útil i precís que *llengua familiar* o *llengua parlada*, necessari per als lingüistes i tothom).

Interlocutori, -òria, '(decisió) no definitiva', terme de dret, també com a fem. substantivat [Jaume I, *CostTort.*], i alguna vegada *interloquir*, presos del llatí *interloqui* 'interrompre les paraules (d'algú)'; també usat (S. IV) per traduir el gr. *διαλέγεσθαι* 'dialogar'; reprès *interlocutores* en ll. modern per Erasme (1513), s'aplicà en les llengües modernes als personatges teatrals que dialoguen, acc. en la qual ja apareix en fr. en la 1.ª meitat del S. XVI, en cast. en la del XVII, cat. *interlocutors* [Belv. 1805]; veg. Niedermann (*VRom.* XIII, 16-23); Spitzer (*Le Fr. Moderne* XXII, 1954, 89-95), i *DECH* (III, 686b13-30). *Interlocució*. *Proloqui*.

Loquer, *loqueria*, cast., V. *loco* Lor, V. *llur*

³⁰ LORANTÀCIES, compost savi del ll. *lorum* 'corretja, tira de cuir' i el grec *ἄνθος* 'flor'. □ 1.ª doc.: *DFa.*

Lordosi, V. *llord* Losange, V. *lloar*

LOT, pres del fr. *lot* 'part que toca a cada u en un repartiment', i aquest, del fràncic **lōt* (gòt. *blauts* 'lot', 'herència', a-al. ant. *blōz* 'llo', 'partició d'una herència', b-al. ant. *blōt*, al. mod. *los* etc.). □ 1.ª doc.: ⁴⁰ 1905, dicc. Bulbena, Vogel.

Mot que no comença a difondre's fins a la introducció de la loteria reial, o Rifa espanyola, un de tants flagells que devem a l'administració madrilenya (pronunciaments, tauromàquia, més embrutidors encara): «havent introduhit lo nostre catòlic monarca, al principi de son regnat, lo joc de la *Loteria* en Madrid, se posaren de real ordre en aquesta ciutat de Barcelona, que fou tal introducció en lo any 1763, quatre cases destinades per lo establiment de la real *Loteria*», B. de Maldà (*Excursions*, 163). Vegeu més en el *DECH*, s. v. *lote* (on, pel que fa al gall. *lote*, podria ser útil tenir en compte els fets picards estudiats per NDupire, *Rom.* LXVIII, 201, si no són mers parònims).

DERIV.: *Loter*; *loteria*; *loto*, V. supra.

Lotus, V. *lledó*

LOXO-, primer membre de compostos savis, pres del gr. *λοξός* 'oblic'. □ 1.ª doc.: *loxodrómia*, 1868, *SLitCosta*; *loxartrosi* id.